

IETEIKUMI

KOMISIJA

KOMISIJAS IETEIKUMS

(2008. gada 10. janvāris)

par pasākumiem, lai atvieglotu turpmāko pāreju uz euro

(izziņots ar dokumenta numuru K(2007) 6912)

(2008/78/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 211. pantu,

tā kā:

- (1) Lai gan pirmajai dalībnieku grupai bija ilgs pārejas periods, kurā euro bija valsts valūta, bet euro skaidrā nauda vēl nebija ieviests, vairums pašreizējo valūtas nomaiņas valsts plānu paredz euro monētu un naudas zīmju ieviešanu euro ieviešanas dienā. Šī atšķirība un euro skaidrās naudas plašā pieejamība nozīmē, ka dalībvalstīm, kas gatavojas euro ieviešanai, jāīsteno citāda stratēģija nekā tā, kas tika īstenota laikposmā no 1999. līdz 2002. gadam.
- (2) Šādos atšķirīgos apstākļos Komisijas 2000. gada 11. oktobra Ieteikuma par pasākumiem, kas veicami, lai veicinātu saimnieciskās darbības veicēju sagatavošanos pārejai uz euro ⁽¹⁾, noteikumos nav pienācīgi iztirzāti jautājumi, kas radušies līdz ar situācijas maiņu. Tāpēc, lai ņemtu vērā jauno situāciju un izmantotu pieredzi, kas gūta, ieviešot euro skaidro naudu 2002., 2007. un 2008. gadā, ir jāpieņem jauns ieteikums,

AR ŠO IESAKA.

1. pants

Pārejas organizācijas koordinācija

1. Dalībvalstīm jāizveido pienācīgas specializētas struktūras, kas plānotu, koordinētu un sekmētu euro ieviešanai nepieciešamos sagatavošanās darbus.

⁽¹⁾ Ieteikums 2000/C 303/05 (OV C 303, 24.10.2000., 6. lpp.).

2. Ir jā sagatavo, ar galveno saimnieciskās darbības veicēju pārstāvjiem (kreditīstādēm, mazumtirgotājiem, KIT uzņēmumiem, automātiskās tirdzniecības uzņēmumiem, patērētāju apvienībām, tirdzniecības kamerām utt.) jāapspiež un regulāri jāatjaunina valūtas nomaiņas valsts plāns, kurā ietverti visi aspekti, kas saistīti ar pāreju uz euro.

2. pants

Atbalsts iedzīvotājiem, gatavojoties pārejai uz euro

1. Valsts tiesību aktiem jāparedz cenu un citu maksājamo, kredītējamo un debitējamo naudas summu norādīšana abās valūtās. Obligāto dubulto cenu norādīšanu uzsāk iespējami drīz pēc tam, kad Padome oficiāli pieņemusi neatgriezeniski fiksētu valsts valūtas un euro maiņas kursu. Dalībvalstīm jānodrošina, ka mazumtirgotāji neizmanto abējādu norādīšanu pirms oficiālā maiņas kursa pieņemšanas. Tāpat dalībvalstij jāpieprasa atsevišķi parādīt katru maksu, ko uzņēmumi uzliek maksājumu saņemšanai euro valūtā laikposmā starp maiņas kursa noteikšanu un euro ieviešanu. Jāaizliedz izmantot maiņas kursu, kas atšķiras no Padomes pieņemtā. Dubultai cenu norādīšanai jābūt obligātai vismaz sešus mēnešus, bet ne ilgāk kā vienu gadu pēc euro ieviešanas. Pēc tam to izbeidz, lai iedzīvotāji varētu pilnīgi pierast pie jaunās valūtas.

2. Dalībvalstīm jānodrošina, lai visi iedzīvotāji būtu labi informēti par kārtību pārejai uz euro, par euro naudas zīmju un monētu aizsardzību un euro skaidrās naudas drošības elementiem, un jāpalīdz iedzīvotājiem apgūt jauno vērtības izteiksmi. Šī informācijas kampaņa jāīsteno vēl kādu laiku pēc euro ieviešanas. Īpaši jāizveido speciālas informācijas programmas mazaizsargātām personām (piemēram, vecākiem iedzīvotājiem, cilvēkiem ar fiziskām, sensorām vai garīgām veselības problēmām utt.), kā arī cilvēkiem, kam ir apgrūtināta piekļuve informācijai (piemēram, migrantiem, bezpajumtniekiem un lasīt un rēķināt nepratējiem utt.).

3. Dalībvalstīm, kredītiestādēm un uzņēmumiem jāorganizē apmācību sesijas, lai ar euro iepazīstinātu personālu, kas regulāri strādā ar skaidru naudu, lai nodrošinātu euro labāku atpazīšanu, drošības elementu pareizu identifikāciju un ātrāku manipulāciju ar euro monētām un naudas zīmēm. Turklāt jāorganizē vairākkārtējas apmācības sesijas redzes invalīdiem, lai palīdzētu viņiem sensorī apgūt jauno valūtu.

4. Valsts iestādēm jānodrošina uzņēmēji, jo īpaši MVU, ar precīzu informāciju par pārejas grafiku un attiecīgiem juridiskiem, nodokļu un grāmatvedības noteikumiem. Tirdzniecības apvienībām, euro informācijas centriem, tirdzniecības kamerām, grāmatvežiem un uzņēmējdarbības konsultantiem jānodrošina, ka uzņēmēji, ar kuriem tie sazinās, pienācīgi sagatavojas un spēj veikt visus darījumus euro valūtā no tās ieviešanas dienas.

5. Kredītiestādēm jāinformē klienti par praktiskajām sekām pārejai uz euro. Tām jo īpaši jāpievērš klientu uzmanība faktam, ka tie pēc euro ieviešanas datuma nevarēs veikt rakstiskus maksājumus un turēt kontus nevienā no agrākajām valūtām.

6. Uzņēmējiem jāveic pasākumi, lai vairotu darbinieku informētību, un jāorganizē īpašas apmācības darbiniekiem, kas darbā saskaras ar apmeklētājiem.

7. Veicot regulāras pārbaudes, dalībvalstīm jāuzrauga, kā saimnieciskās darbības veicēji gatavojas pārejai uz euro.

3. pants

Euro skaidrās naudas ieviešanas paātrināšana

1. Lai samazinātu fiziski apmaināmās naudas daudzumu, patērētāji jāmudina skaidrās naudas krājumus dažas nedēļas pirms pārejas noguldīt bankās. Līgumos, kuros parasti norāda valsts valūtu, ko noslēdz pēc tam, kad Padome pieņēmusi lēmumu, ar kuru neatgriezeniski nosaka fiksētu valūtas maiņas kursu, un kas būs spēkā arī pēc euro ieviešanas, summas vēlams norādīt euro.

2. Dažus mēnešus pirms pārejas uz euro kredītiestādēm un tirdzniecības vietām jāizmanto iespējas, ko sniedz euro naudas zīmju un monētu priekšpiegāde un priekšpiegādes otrā fāze, kā to paredzējusi Eiropas Centrālā banka⁽¹⁾. Dažas nedēļas pirms pārejas ar naudas zīmēm un monētām jāapgādā tirdzniecības

⁽¹⁾ Sk. Eiropas Centrālās bankas 2006. gada 14. jūlija Pamatnostādni par dažiem sagatavošanās pasākumiem pārejai uz euro skaidru naudu un par euro banknošu un monētu priekšpiegādi un priekšpiegādes otro fāzi ārpus euro zonas (ECB/2006/9, OV L 207, 28.7.2006., 39. lpp.).

vietas. Īpaši pasākumi jāparedz nelielām mazumtirdzniecības vietām, tostarp tās jānodrošina ar euro monētu komplektiem. Lai veicinātu tirdzniecības vietu iesaistīšanos priekšpiegādē, tām jāpiedāvā finansiāli pievilcīgi atliktās debitēšanas nosacījumi. Iedzīvotājiem jābūt iespējai iegādāties euro monētu komplektus trīs nedēļu laikā pirms pārejas, lai nodrošinātu, ka katrā mājāsaimniecībā ir vismaz viens komplekts.

3. Bankomāti jāpielāgo euro naudas zīmju izsniegšanai no euro ieviešanas dienas. Bankomāti, kurus tehnisku iemeslu dēļ nevar pielāgot laikus, jāslēdz. Naudas izņemšana un apmaiņa kredītiestādēs pirmajās divās nedēļās pirms un pēc pārejas galvenokārt jāveic maza nomināla naudas zīmēs.

4. No euro ieviešanas dienas tirdzniecības vietām ir pienākums izdot atlikumu tikai euro, izņemot gadījumus, kad tas nav izdarāms praktisku iemeslu dēļ. Ir jāveic *ad hoc* pasākumi, lai sekmētu skaidras naudas priekšpiegādes otrās fāzes īstenošanu attiecībā uz tirdzniecības vietām un samazinātu grūtības, kas saistītas ar naudas daudzuma pieaugumu tirdzniecības vietās.

5. Visi tirdzniecības vietu elektroniskie termināli jāpārslēdz uz euro tā ieviešanas dienā. Patērētāji pirmajās dienās pēc euro ieviešanas jāmudina biežāk izmantot elektroniskos maksājumus.

6. Kredītiestāžu galvenajām nodaļām jābūt atvērtām pirmajās abu valūtu aprites perioda dienās, lai veicinātu valsts valūtas nomaiņu ar euro. Turklāt pārejas laikā banku darba laiks jāpagarina. Jānodrošina īpašas iespējas mazumtirgotājiem, lai būtu iespējams ātrāk piegādāt skaidru naudu un izvairīties no rindām.

4. pants

Ļaunprātību un iedzīvotāju pārpratumu novēršana sakarā ar cenu maiņu

1. Ar mazumtirdzniecības un pakalpojumu nozari jāslēdz līgumi, lai nodrošinātu, ka euro ieviešanas ietekme uz cenām ir neitrāla. Konkrētāk, mazumtirgotāji pārejas dēļ nedrīkst paaugstināt cenas, un, pēc pārejas nosakot cenas euro, tiem jācenšas samazināt cenu izmaiņas. Šie līgumi īstenojami, ieviešot logo, kas ir patērētājiem viegli ieraugāms un atpazīstams. Logo jāreklamē saziņas un informācijas kampaņās. Sadarbībā ar patērētāju apvienībām cieši jāuzrauga, vai mazumtirgotāji pilda saistības, kuras tie ar šiem līgumiem uzņēmušies. Jāparedz preventīvi pasākumi gadījumiem, kad saistības netiek pildītas, sākot ar uzņēmuma nosaukuma publiskošanu un beidzot ar iespējamiem naudas sodiem nopietnākos gadījumos.

2. Tuvākajās nedēļās pēc pārrēķina kursa pieņemšanas līdz pat cenu dubultās norādīšanas perioda beigām dalībvalstīm jāveic cieša un regulāra cenu uzraudzība. Nedēļās pirms pārejas un pēc tās iedzīvotājiem ik nedēļas jāsaņem informācija par cenu pārmaiņām, lai novērstu iespējamus pārpratumus.

3. Pēc pārejas uz euro maksājumu darījumiem euro jāpieņem tādas pašas banku nodevas, kādas piemērotas valsts valūtā.

5. pants

Nobeiguma noteikums

Dalībvalstis tiek aicinātas atbalstīt šā ieteikuma īstenošanu.

6. pants

Adresāti

Šis ieteikums ir adresēts dalībvalstīm, uz kurām attiecas Līguma 122. pantā noteiktais izņēmums, kā arī kredītiestādēm, uzņēmumiem, tirdzniecības apvienībām un patērētāju organizācijām šajās dalībvalstīs.

Briselē, 2008. gada 10. janvārī

Komisijas vārdā —

Komisijas loceklis

Joaquín ALMUNIA